

ANTHONIS GABRIËLSEN EN ZIJN ZEEUWSE NAGESLACHT

Inleiding

Alhoewel van Anthonis Gabriëlsen te Kalmthout niet gezegd kan worden dat hij "van Zeeuwse stam" is, is hij via zijn dochters (mede) verantwoordelijk voor een omvangrijk nageslacht in Zeeland. Zijn oudste dochter Tanneken trouwt in 1623 te Stavenisse met Jan Jacob Claessen, de stamvader van de Thoolse familie Van de Velde. Dochter Martijnken trouwt eveneens te Stavenisse in 1628 met Leunis Hubrechts en zij staan aan de voet van de familie Klippel. De derde dochter tenslotte, Catalijnken, trouwt te Stavenisse in 1629 met Willem Loban en hij is de stamvader van de familie Laban.

De aanleiding voor een onderzoek in Kalmthout was een akte in het schepenaktenboek van Stavenisse. Op 15 maart 1630 verlenen de echtgenoten van de drie bovengenoemde zusters machtiging aan Heijnderijck Rucker, wonende te Nieuw Vossemeer, om hun aandeel te verkopen in de onroerende goederen van wijlen hun ouders Tonis Gaebereelssen en Catalinken Davidts, gelegen te Kalmthout of Achterbroek.

In het goed toegankelijke archief van de gemeente Kalmthout was de daarop volgende verkoop en levering snel gevonden. De drie zusters blijken hun aandeel in een hofstede onder Kalmthout te verkopen aan hun broer Jan Anthonissen.

Verder blijkt dat Anthonis Gabriëlsen en zijn vrouw reeds vanaf 1598 hun sporen hebben nagelaten in de Kalmthoutse archieven. Een en ander is hieronder nader uitgewerkt.

Het is niet zeker dat Anthonis Gabriëlsenen oorspronkelijk afkomstig is uit Kalmthout. Dochter Tanneken geeft bij haar huwelijk in 1623 op geboren te zijn in Heinthesnoort. Vermoedelijk is hiermee het Zuidhollandse Heinenoord bedoeld, maar zeker is dat niet. Een verklaring kan zijn dat Anthonis Gabriëls tijdelijk is uitgeweken naar Holland in verband met de oorlogshandelingen. Het platteland van West-Brabant was daardoor namelijk in de tachtiger jaren van de 16e eeuw praktisch geheel ontvolkt geraakt. Omstreeks 1595 keren de eerste bewoners weer terug.

Waarschijnlijk zal het landbouwbedrijf op de Kalmthoutse zandgronden niet erg winstgevend zijn geweest en hierin ligt vermoedelijk de reden voor het vertrek, omstreeks 1620, van de drie dochters naar de in 1599 nieuw bedijkte polder van Stavenisse.

In sommige kwartierstaten vinden we Anthonis Gabriëlsen vermeldt met de achternaam "Deeck". In de Kalmthoutse archieven is deze naam door ons nergens aangetroffen. Alleen in de hierboven reeds genoemde machtiging voor het gerecht van Stavenisse lijkt tussen de regels in een niet duidelijk leesbaar woord ingevoegd te zijn achter Thonis Gaebereelssen, mogelijk luidende "deechmet". Overigens zijn voor zover ons bekend de kinderen nimmer aangeduid met een familienaam.

De hiernavolgende genalogie is oorspronkelijk gepubliceerd in Van Zeeuwse Stam, nr. 110, september 2000. Zij is sindsdien op diverse punten aangepast, uitgebreid en verbeterd.

Genealogie

Anthonis Gabrielsen, geb. ca. 1560, landman, eigenaar van de hofstede "Het Eenge-met" met 11 à 12 gemeten land te Kalmthout, overl. ald. tussen 14-12-1613 en 22-8-1614, tr. ca. 1585 Catelijnen Davidts, geb. ca. 1565, vroedvrouw 1616, overl. vóór 24-11-1627.

Zij otr./tr.2 Kalmthout RK 21-12-1614/27-1-1615 Cornelis Matthijssen van Dael-schot, wedr. van Maeyken Jans Baelmans, overl. voor 6-8-1619.

Uit dit huwelijk (volgorde van akte uit 1627 aangehouden):

1. Jan Anthonissen, geb. ca. 1585/90, landman te Kalmthout, stadhouder (plaatsver-vanger van de schout) ald. 1630-1637, overl. na 1638, otr. Kalmthout RK 30-11-1608 Adriana Adriaensen.

Uit dit huwelijk:

- a. Gabriel, ged. Kalmthout RK 10-1-1610.
- b. Joanna, ged. Kalmthout RK 30-7-1612.
- c. Joannes, ged. Kalmthout RK 12-4-1620.

2. Janneken Anthonisdr., ongehuwd overl. Kalmthout vóór 24-11-1627.

3. Tanneken Teunis, geb. Heinenoord ca. 1595, overl. Stavenisse tussen 2-2-1659 en 16-4-1661, otr./tr.1 Essen/Nispen RK 3 juni/25 juli 1617 Frans Willemsen, overl. vóór 1623; otr./tr.2 als geb. Heintoesnoort, Stavenisse 12-8/10-9-1623 Jan Jacob Claessen, j.m. van Oosterland, geb. ca. 1595/1600, arbeider te Stavenisse, rootmeester van de schutterij ald. 1632, overl. vóór 16-4-1661 (verm. vóór 1656), zn. van Jacob Claessen.

Uit het 1e huwelijk:

- a. Adriaen Fransse, geb. Kalmthout ca. 1620, overl. vóór 16-4-1661, otr./tr. als j.m. van Callenthout in Brabant, Stavenisse 14-1/23-2-1640 Grietje Abels, j.d. van Stavenisse, dr. van Abel Abels en Geertruyt Jans.

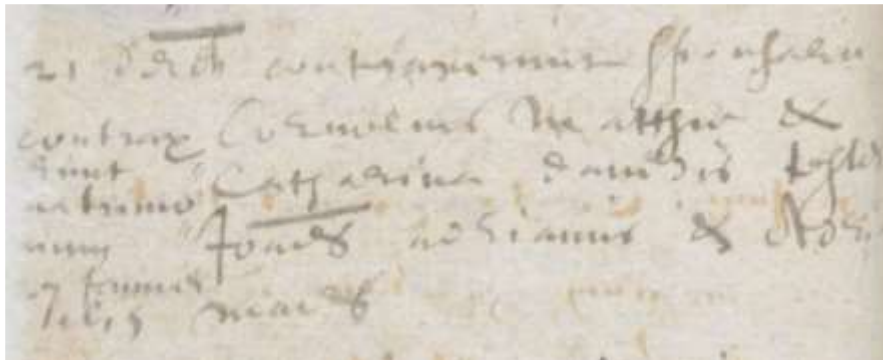
Uit het 2^e huwelijk:

- b. Jacob Jans van de Velde, ged. Stavenisse 3-3-1624, landman, overl. tussen juli 1663 en 21-2-1664, otr./tr.1 als j.m. van en won. Stavenisse, Stavenisse 3-3/6-4-1643 Tanneken Remers, j.d. van den Doel en won. Stavenisse, mog. ged. Stavenisse 1-1-1617 als dr. van Reijmert Cornelissen en Haeghtken Hu-bregts; otr./tr.2 Stavenisse 19-11/8-12-1655 Adriaentje Bastiaens, wed. Cornelis Cornelisse Couter/Louter, dr. van Bastiaen Pleune en Tanneken Cornelisse Mouthaen.
- c. Cornelis Jans van de Velde, ged. Stavenisse 5-12-1632, arbeider/landman, overl. verm. Stavenisse tussen 23-12-1672 en 15-11-1674, otr./tr. als j.m. van en won. Stavenisse, Stavenisse 1-4/3-5-1654 Maetje Witte, wed. David Cornelissen, ged. Colijnsplaat 16-2-1625, overl. na 1681, dr. van Witte Laus en Lijsbeth Jans.

4. Maeyken, geb. ca. 1595/1600, in 1614 genoemd te Kalmthout als innocente dochter, overl. na 24-11-1627 en waarschijnlijk vóór 1630.

5. Neeltien Anthonis, geb. Roosendaal ca. 1600, overl. voor 29 januari 1659, otr./tr.1 als j.d. van Roosendaal en won. Bergen op Zoom, Bergen op Zoom 6-5/3-6-1626 Anthonis Claessen, j.m. uit het land van Gulik en won. Bergen op Zoom, geb. ca. 1598 (36 jaar op 23-10-1634), poorter en brouwersgast te Bergen op Zoom, gezworene van het bierkruiersgilde ald. 1646; otr./tr.2 Bergen op Zoom 13-1/3-2-1649 Nicolaes Wecke(n), j.m. van Embden, soldaat onder de compagnie van de heer van Odijk 1659.
Uit het 1^e huwelijk:
- Kathlijne, ged. Bergen op Zoom 7-3-1627.
 - Martijnken, ged. Bergen op Zoom 26-12-1629.
 - Antoni en Claes (tweeling), ged. Bergen op Zoom 20-2-1633.
 - Clais, ged. Bergen op Zoom 6-6-1634.
 - Corneli, ged. Bergen op Zoom 24-5-1637.
6. Catelijnen Teunis, geb. Kalmthout ca. 1600/05, otr. als j.d. van Kalmthout en won. Stavenisse, Stavenisse 3-11-1627 (ook te Bergen op Zoom aangetekend) Willem Loban, wedr. van Livina Dimmens, geb. Schotland, militair, later landman te Kempenshofstede.
Uit dit huwelijk:
- Toonken, ged. Stavenisse 1-11-1628.
 - David Willems Laban, ged. Stavenisse 21-11-1629, otr./tr. als j.m. van Stavenisse en won. St. Annaland, St. Maartensdijk 11-4/1-5-1667 Dingenken Pieters, j.d. van Poortvliet en won. St. Maartensdijk.
 - Thomas, ged. Stavenisse 15-9-1633.
 - Cateljne, ged. Stavenisse 31-12-1634.
 - Antonis, ged. Stavenisse 20-9-1637.
7. Davidt Anthonissen, geb. ca. 1600/1605, overl. (onderweg naar) Oost Indië ca. 1620.
8. Martina (Martijnken) Teunis, ged. Kalmthout RK 27-9-1607, overl. verm. Stavenisse na 15-11-1674, otr./tr. als j.d. van Kalmthout in Brabant en won. Stavenisse, Stavenisse 15-4/7-5-1628 Leunis Hubrechts (Klippel), j.m. van St. Maartensdijk en won. Stavenisse, bode, schutter en landman te Stavenisse, overl. vóór 2-9-1655.
Uit dit huwelijk:
- Huberijntje Leunisse Klippel, ged. Stavenisse 24-2-1629, otr. als j.d. geb. en won. Stavenisse, Stavenisse 9-4-1649 Hendrik Jans Vermaes, j.m. van Oosterland en won. Stavenisse.
 - Anthony Leunisse Klippel, ged. Stavenisse 23-2-1631, landman te Stavenisse, otr./tr.1 als j.m. geb. en won. Stavenisse, Stavenisse 6-3/5-5-1655 Catelijntje Arnouts, j.d. geb. Nieuwerkerk op Duiveland en won. Stavenisse; otr./tr.2 Stavenisse 20-3/23-4-1666 Adriaentje Marinusse Elenbaas, j.d. geb. Stavenisse, ged. Stavenisse 14-4-1642, dr. van Marinus Cornelisse Elenbaas en Tanneke Cornelisse Hoeck; tr.3 Stavenisse 6-7-1682 Mayken Hendriks.
 - Augustijn Leunisse Klippel, ged. Stavenisse 3-7-1633, otr./tr. als j.m. geb. en won. Stavenisse, Stavenisse 6/24-8-1661 Adriaentje Pieters, j.d. geb. St. Maartensdijk en won. Stavenisse.

- d. Catarina/Catelijntje Leunisse, ged. Stavenisse 18-11-1635, otr./tr.1 als j.d. geb. en won. Stavenisse, Stavenisse 19-3/1-5-1661 Johannes Adriaense Mouthaen, j.m. geb. en won. Stavenisse; otr./tr.2 Stavenisse 31-3/25-4-1674 Jan Willems Soeteman, j.m. geb. en won. Stavenisse, ged. Stavenisse 29-10-1651, zn. van Willem Jacobs Soeteman en Elisabeth Lambrechts Colle.
 - e. David Leunisse Klippel, ged. Stavenisse 22-11-1637, overl. vóór 1671, tr.1 N.N.; otr./tr.2 als wedr. won. Stavenisse, Stavenisse 11-4/19-5-1662 Dingetje Machiasse Boer alias Bakker, j.d. geb. en won. Stavenisse, ged. Stavenisse 13-4-1636, dr. van Machias Pieters Boer/Bakker en Abigail Cornelisse.
 - f. Gabriel, ged. Stavenisse 23-2-1640.
 - g. kind, ged. Stavenisse 2-11-1642.
 - h. Dyonisius, ged. Stavenisse 26-12-1644, overl. jong.
 - i.ngen, ged. Stavenisse 16-5-1646.
 - j. Nijs Leunisse Klippel, ged. Stavenisse 27-12-1648, otr./tr. als j.m. geb. en won. Stavenisse, Stavenisse 21-4/8-5-1671 Crijntje Cornelisse Moerland, j.d. geb. en won. Stavenisse, ged. Stavenisse 30-10-1650, dr. van Cornelis Anthonisse Moerland en Rachel Cornelisse Quist.
9. Gabriel, ged. Kalmthout RK 30-1-1611, overl. jong.

De registratie van ondertrouw en huwelijk in het RK trouwboek van Kalmthout d.d. 21-12-1614 en 27-1-1615 tussen Cornelius Matthie en Catharina Davidis

Bronnen

(GAK = Gemeente archief Kalmthout)

Jan Jansen Peters contra Anthonis Gabriëlssen cum suis (GAK 3c nr. 319, jaar 1598).

Wouter Adriaan Cornelissen contra Anthonis Gabriëlssen (GAK 3c nr. 400, jaar 1599).

Anthonis Gabriëlssen contra Pauwels Geertsen, David Dielissen en Wouter Stoffelsen (GAK 3c nr. 413, d.d. 26-1-1600).

Peter Gijsbrechts ziet af van aanspraak voor Anthonis Gabriëlssen (GAK 3d nr. 48, jaar 1601).

Schatting van hout door de schepenen voor Anthonis Gabriëlssen en anderen (GAK 3d nr. 174, jaar 1602).

Akkoord over het hout van de heggen tussen Jan Meertens ter ene en Anthonis Gabreelssone en Peeter Mathijssen namens de erfgenamen van wijlen Adriaen van der Berghen ter andere zijde (GAK 3d nr. 177, jaar 1602).

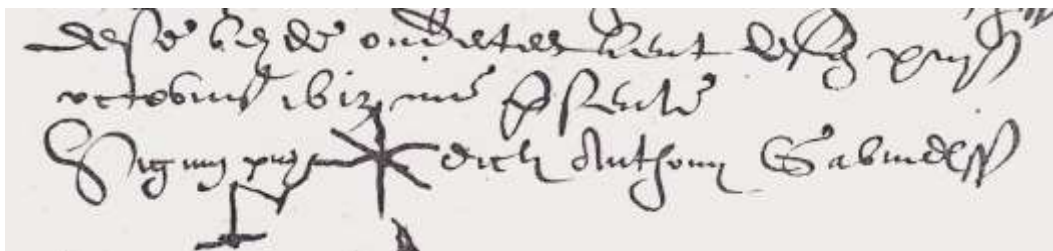
Anthonis Gabriëlssen moet op 7-11-1602 *f* 4,- betalen aan Hendrik de Beer i.v.m. ruiling van schapen tegen ossen (GAK 29a nr. 138).

Gijsbrecht Peeter Gijsbrechts, namens zijn zieke vader Peeter Gijsbrechts, en Anthonis Gabriëls sluiten op 29-10-1612 een overeenkomst:

- Anthonis koopt voor *f* 32,- de helft af van een jaarlijkse rente van *f* 4,- (de andere helft is toekomstige Digne Govaert Gijsbrechtsdochter) ten laste van de stede "Het Eengemet" te Kalmthout op het noordeinde van het dorp, te betalen in drie jaarlijkse termijnen;
- Anthonis betaalt binnen een maand de reeds verlopen rente ten bedrage van *f* 8,-;
- Anthonis is voorts nog schuldig *f* 78,- als het restant van de erfpenningen voor de stede "Het Eengemet" te betalen in vier jaarlijkse termijnen.

Op 14-12-1613 wordt kwijting verleend aan Anthonis Gabriëlssen wegens betaling van *f* 25,-. Op 14-12-1616 voldoet Cornelis Mathijssen de laatste termijn (GAK 3g nr. 2).

Kwitantie d.d. 13-10-1613 van Peter Henrick Huyben en zijn vrouw Cornelia Peetersdochter inzake verkoop van hun aandeel in de stede "Het Eengemet" aan Anthonis Gabriëlssen (met onderstaand handmerk van Anthony Gabriëlssen) (GAK 3g nr. 107).

A handwritten signature in cursive script, likely from a 17th-century Dutch document. The signature is written in dark ink on a light-colored background. It appears to be the name 'Anthony Gabriëlssen' with a large, stylized initial 'A' and a cross-like flourish at the end.

Schuldbekentenis op 19-11-1613 van Anthonis Gabriëlssen aan Dierick Peetersen Bussers voor *f* 10,- wegens koop van een vaars. De schuld is afbetaald 21-1-1620 (GAK 3g nr. 121).

Cornelis Jansen Nouten en zijn vrouw Lijnken Peeters verkopen in oktober 1613 hun aandeel in de stede "Het Eengemet" aan Anthonis Gabriëlssen voor *f* 45,- (afbetaald 25-1-1620). Cornelia Peeters bevestigt de verkoop voor haar aandeel. Op 5-11-1613 wordt Anthonis Gabriëls op de stede gevest (GAK 3g nr. 127).

De schepenen Dommisse en Deckers schatten op 22-8-1614 het koren en rogge te velde van Lijnken, weduwe van Anthonis Gabriëls op £ 5:0:0 vls., zulks op haar verzoek. De beloofde verkoop van een koe wordt ongedaan gemaakt. Adriaen Cornelissen Snacken stelt zich borg voor een schuld aan Jan Cornelissen Blockhuijs (GAK 3g nr. 196).

Scheiding op 9-10-1614 van de roerende goederen van wijlen Anthonis Gabriels tussen enerzijds Jan Gabriels, als voogd over de weeskinderen van zijn broer, en Jan Anthonis Gabrielszonne, en anderzijds Katlijne Davidsdochter, geassisteerd door Adriaen Tyberii. Daar de schulden hoger zijn dan de bezittingen blijft de gehele boedel aan de weduwe. Tot de boedel behoren ondermeer 2 ossen, 1 koe en 2 vaarsen. Zij krijgt verder het vruchtgebruik van de onroerende goederen en moet de kinderen onderhouden tot de leeftijd van 16 jaar en de innocente dochter Maeyken nog tien jaar (GAK 3g nr. 202).

Cornelis Mathijssen, weduwnaar van Maeyken Jan Baelmans, deelt in 1615 de boedel van zijn vrouw met zijn kinderen (GAK 3g nr. 243).

Catharina Davids wordt op 22 november 1616 genoemd als vroedvrouw (obstetrix) bij de doop van een kind (Kalmthout, doopboek).

Op 3-5-1620 sluiten de weduwe Anthonis Gabriels, geassisteerd door haar zoon Jan Anthonissen, en Huybrecht Geleijns c.s. een akkoord. Voor f 24,- koopt de weduwe een erfrente van f 2,50 per jaar af (GAK 3h nr. 174).

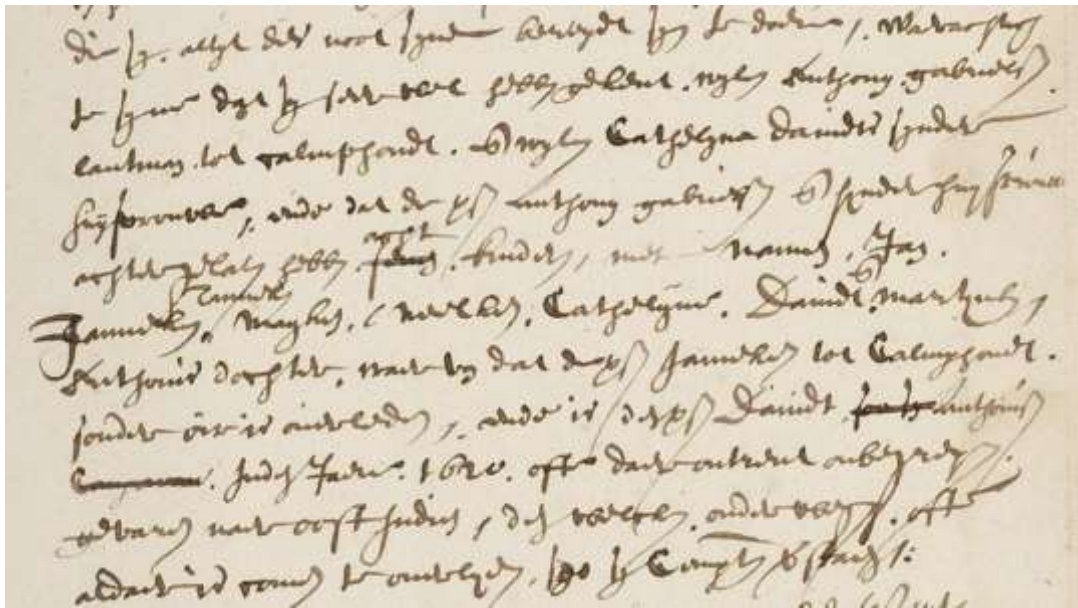
Akkoord d.d. 6-8-1619 tussen enerzijds Cathelijne Davids, weduwe van Cornelis Matthijssen, geassisteerd door haar zoon Jan Anthonissen en Cornelis Jacobs, en anderzijds mr. Pieter Luijcx en Servaes Cornelissen, namens de weeskinderen van Cornelis Matthijssen.

De weduwe blijft in het volle bezit van de boedel en neemt behoudens een paar uitzonderingen alle schulden over. Zij blijft een bedrag schuldig aan de kinderen van Cornelis Matthijssen en als onderpand hiervoor geeft zij de stede "Het Eegemet". In dit onderpand wordt geconsenteerd door Hans Gabriels, wonende te Eeckeren, als voogd van de weeskinderen van Anthonis Gabriels (GAK 3h nr. 177).

Op 24-11-1627 leggen Jacob van Stempel, kleermaker, ca. 50 jaar oud, en Cornelis Reijnierssen, ruiter onder ritmeester du Metz, ca. 37 jaar, een verklaring af voor notaris Wouter de Witte op verzoek van de zusters Neelken Anthonisdr., vrouw van Anthonij Claessen, brouwersgast, en Cathelijna Anthonisdr. Zij verklaren:

- dat zij goed hebben gekend Anthonij Gabrielszonne, landman tot Calmhoude, en zijn vrouw Cathelijna Davids, beide overleden;
- dat Anthonij en Cathelijna acht kinderen hebben nagelaten, nl. Jan, Janneken, Tanneken, Maijken, Neelken, Cathelijne, Davidt en Martijnken;
- dat Janneken te Kalmthout is overleden zonder nakomelingen;
- dat Davidt in 1620 of daaromtrent is vertrokken naar Oost Indien en onderweg of aldaar is overleden.

De comparanten besluiten met de opmerking dat er niet meer kinderen zijn geweest dan de genoemde acht, waarvan er nog zes in leven zijn (Bergen op Zoom, NA inv.nr. 64 f. 350, akte 177).

Fragment van notariële akte Bergen op Zoom d.d. 24-11-1627

Wilm Loban, gehuwd met Linken Tonisdochter, Jan Jacob Claessen, gehuwd met Tanneken Tonisdochter, en Lonis Huybrechtssen, gehuwd met Martijnken Tonisdochter, wonende allen te Stavenisse, machtigen op 15-3-1630 Heijnderijck Rucker, wonende te Nieu Vossemaer, om namens hen te verkopen hun aandeel in de onroerende goederen van wijlen hun ouders Tonis Gaebereelssen en Catalinken Davidts, gelegen te Calmenthout of Achterbrouck, de koopningen te incasseren etc. (Stavenisse, Raze 5898-77v).

Henrick Reuckers, als gemachtigde van Willem Loban, man van Cathelijm Anthonisdr., Jan Jacob Claessen, man van Tanneke Anthonisdr., en Lonis Huybrechtssen, man van Marthijntien Anthonisdr., allen kinderen van Anthonis Gabriëlssen en Catlijn Davitsdr., verkoopt en levert op 6-5-1630 hun aandeel in de stede "t Eegemeeth" te Calmpthout gelegen op 't Noorteijnde van het dorp, met land, zand, heide en weide, totaal groot ca. 11 gemeten, voor f 125,- aan Jan Anthonissen, stadhouders van de schout. Alle op de stede rustende schulden en lasten gaan over op koper, evenals alles wat nog te vorderen is.

Op 22-6-1630 verklaart Henrick Reucker dat de koopsom volledig is voldaan (GAK 3j nr. 31).

Neeltien Anthonis Gabriëls, wonende te Bergen op Zoom, verkoopt op 7-11-1635, met toestemming van haar man Anthonis Claessen, haar één vijfde aandeel in een stede, gelegen binnen Calmpthout op het Noorteijnde (oost Tanna Piers, zuid de heer van Tongerloe, west de straat, noord Jan Palincx), totaal groot 11 à 12 gemeten, aan haar broer Jan Anthonissen voor f 120,-.

Op 3-5-1652 verklaart Nicolaes Wecken, man van Neeltien Anthonis Gabriëls, de laatste betalingstermijn te hebben ontvangen van Willem Aertssen (GAK 3l nr. 14).

Machtiging voor notaris W. de Witte te Bergen op Zoom d.d. 8-11-1635 van Anthoni Claessen, brouwersgast te Bergen op Zoom, aan zijn vrouw Neeltien Anthonis om haar 1/5 aandeel in 11 of 12 gemeten land genaamd "'t Eengemet", afkomstig van haar vader Anthoni Gabriëlsen, te verkopen aan haar broer Jan Anthonissen, landman te Calmpthout (kopie in GAK 31 nr. 15).

Jan Anthonissen, stadhouder, verkoopt op 5-2-1636 een erf van ca. 2 gemeten gelegen op het Noordeinde te Kalmthout aan Aert Willemsen (GAK 31 nr. 3).

Jan Anthonissen, stadhouder van Kalmthout, draagt in 1636 een vordering op Willem Aertsen over (GAK 6a nr. 19).

Jan Anthonissen Gabriëls koopt op 12-3-1637 een erf te Kalmthout van Jan Gabriëls (GAK 31 nr. 67).

Jan Anthonissen, stadhouder, verkoopt op 7-4-1637 een bos op het Noordeinde te Kalmthout aan Willem Aertsen (GAK 31 nr. 68).

© 2012

Drs. D.J. van de Velde, Den Haag
J.J. van de Velde, Hoogerheide